

Motion till riksdagen 2021/22:4030

av **Ulf Kristersson m.fl. (M)**

Så får vi ordning på Sverige – Klimat och energi

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att synliggöra klimatnyttan av Sveriges export och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska vara ett mål för det svenska klimatarbetet att öka exportens klimatnytta och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett globalt minimipris på koldioxidutsläpp och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att det införs ett minimipris på utsläpp av koldioxid i EU och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för en nystart för FN:s klimattoppmöten med finansministrarnas närvaro och förhandlingar om ett globalt minimipris på utsläpp av koldioxid och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ska verka för att fler länder skärper sina åtaganden i Parisavtalet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU använder sin klimatdiplomati för att andra länder ska skärpa sina nationella åtaganden enligt Parisavtalet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för ett nytt ramverk för internationellt samarbete och klimatinvesteringar under Parisavtalets artikel 6 och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör inrätta ett program för internationella utsläppsminskningar under Parisavtalets artikel 6, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av klimatbistånd för att hjälpa fattigare länder att kunna prioritera klimatpolitik och genomföra långsiktiga åtgärder för att minska utsläppen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska öka andelen av bistånd som går till klimatrelaterade åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU ska prioritera klimatbistånd i den gemensamma biståndspolitik, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skuldavskrivning ska kunna göras utifrån ett klimatperspektiv och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka finansieringen till Industriklivet och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att behålla och utveckla Fossilfritt Sverige och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etablera ett samarbete med andra länder kring CCS och bio-CCS, inklusive lagringsplats, och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast få en finansieringsmodell för både CCS och bio-CCS på plats och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU:s system för handel med utsläppsrätter anpassas till användningen av CCS och bio-CCS och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undanröja rättsliga hinder för att möjliggöra storskalig CCS och bio-CCS i Sverige och EU och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra miljötilståndprocesserna billigare, snabbare och mer effektiva och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändringstillstånd ska vara huvudregel i miljöprövningsprocesser och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över kraven på bästa möjliga teknik vid miljöprövning och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska antalet verksamheter som kräver individuell prövning för miljötilstånd och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utarbeta en ny gruv- och mineralstrategi och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa en mer modern och rättssäker tillståndprocess för gruvnäringen och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka och förtydliga minerallagens ställning i miljötilståndprocesserna och tillkännager detta för regeringen.

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra till SGU att göra en särskild kartläggning över kritiskt viktiga metaller och mineral och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort dubbelbeskattningen av deponier för gruvnäringen och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av teknikneutral laddinfrastruktur för personbilar i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av teknikneutral laddinfrastruktur för tunga transporter i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa grönt bränslestöd för att stimulera utvecklingen av hållbara bibränslen och vätgas och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning och utveckling av och investeringar i alternativa gröna bränslen för transporter och industrin och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa utsläppskraven på personbilar på EU-nivå och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en skrotningspremie och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett energipolitiskt mål om 100 procent fossilfri energiproduktion och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att planerbara kraftslag ska få betalt för de viktiga tjänster de tillför elsystemet och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna den svenska kärnkraften och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör fatta beslut i frågan om slutförvar av använt kärnbränsle och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Energimyndigheten bör ges i uppdrag att finansiera minst en forskningsreaktor under nästa mandatperiod, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa förutsättningar för Vattenfall att utveckla SMR-teknologi i Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra nödvändiga ändringar i miljöbalken i syfte att skapa möjligheter för små modulära reaktorer i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att initiativ bör tas för att tillsammans med andra kärnkraftsnationer inleda ett samarbete för utvecklandet av små modulära reaktorer och kostnadseffektivitet och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den svenska skogens klimatnytta och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka användningen och produktionen av inhemska biodrivmedel och tillkännager detta för regeringen.

45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom substitution ersätta fossilbaserade produkter och energi med fossilfria alternativ från skogsnäringen och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den totala arealen skogsmark som är undantagen från skogsbruk inte ska öka och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den enskilda skogsägarens rätt att bruka skogen och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en äganderättsutredning för de gröna näringarna och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör värna rätten till ett aktivt och hållbart skogsbruk, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Vår gemensamma miljö är grunden för vår existens och för vår framtid. Det är bara vi människor som har möjlighet att ta ansvar för vår planet. Men det ansvaret måste tas med hänsyn till människan och aldrig utifrån föreställningen att människan är något främmande för naturen och miljön. Människan förvaltar och nyttjar naturen till gagn för oss själva. Här i Sverige har vi i hög grad byggt vårt välstånd på ett långsiktigt hållbart jord- och skogsbruk, mineraltillgångar och vattnets energi. Vårt ansvar för naturen är givet och sträcker sig in i den framtid då kommande generationer ska leva i och av naturen och de resurser som den erbjuder.

Bland miljöfrågorna har klimatet en särställning. Det råder inget tvivel om att mänsklig aktivitet bidrar till jordens uppvärmning. Senaste IPCC-rapporten bekräftar de tidigare rapporterna gällande det. Forskarna vet inte allt om klimatförändringarnas effekter men att kostnaderna för att göra ingenting förskräcker. Redan i dag ser vi tecken på klimatförändringen, med högre medeltemperatur oftare och extremare väderhändelser. Genom att vänta ytterligare ökar kostnaderna eftersom klimatförändringarna blir större och en snabbare och dyrare omställning då kan bli nödvändig. En ambitiös klimatpolitik är en viktig försäkring för att mildra konsekvenserna av klimatförändringarna. Ska vi lyckas med omställningen krävs optimism och tilltro till människans skaparkraft och teknikens möjligheter. Moderaterna står för denna hoppfullhet, men vi är inte naiva. Det behövs effektiva politiska styrmedel som minskar utsläppen och gör skillnad på riktigt. Lösningen på klimathotet ligger i att få mänsklig utvecklingskraft och innovation att arbeta tillsammans med välriktade regleringar.

Moderaterna och en majoritet av partierna i Sveriges riksdag står bakom det klimatpolitiska ramverket, med klimatmålen, klimatlagen och det klimatpolitiska rådet. Sveriges långsiktiga klimatmål fastställer att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter nå negativa utsläpp. Det är en styrka i svensk klimatpolitik att det finns en bred enighet om ramverket. Det skapar en förutsägbarhet och långsiktighet som krävs för en skyndsam omställning och en framgångsrik klimatpolitik.

Klimatfrågan är till sin natur gränsöverskridande. Därför är det svenska klimatmålet förankrat i ett globalt perspektiv. Miljömålsberedningen var enig om att Sveriges

nationella klimatmål inte får uppnås genom att utsläppen av växthusgaser ökar utanför Sveriges gränser. Denna princip är helt central för att svensk klimatpolitik ska göra skillnad på riktigt. Men det är uppenbart att den nuvarande regeringens politik inte är tillräcklig. Klimatpolitiska rådet och Naturvårdsverket konstaterar gång på gång att utsläppen minskar för långsamt för att vi ska nå klimatmålet. Regeringens politik präglas av ineffektivitet och symbolåtgärder, av kortsiktiga beslut som knappt minskar utsläppen i Sverige och definitivt inte i omvärlden.

Med en genomtänkt klimatpolitik kan vi minska utsläppen och skapa förutsättningar för framtidens jobb. Ekonomisk tillväxt är ett villkor för en framgångsrik klimatomställning. Politiken måste därför ta vara på och uppmuntra – inte kväva – den innovationskraft och vilja att ställa om i hållbar riktning som finns hos människor och företag. Moderaterna tar ett helhetsgrepp om klimatpolitiken. Ska vi klara att elektrifiera våra transporter måste vi möjliggöra att mer metaller bryts. Ska vår industri klara att ställa om behövs enklare och snabbare tillståndsprocesser. Framförallt kommer omställningen att kräva mycket mer ren el – då kommer vi inte bara behöva mer förnybar el utan även mer kärnkraftsel. Skogen är en av Sveriges viktigaste tillgångar. Ska vi minska användningen av fossilbaserade produkter måste ett aktivt och hållbart skogsbruk främjas. Enskilda skogsägare måste få bruka och förvalta sin skog och på så sätt bidra till klimatomställningen, naturvården och den biologiska mångfalden.

Den här partimotionen behandlar framförallt Moderaternas klimatpolitik men till stor del även vår energipolitik då tillgången till ren energi är helt avgörande för att vi ska klara att ställa om vår industri och våra transporter så att vi kan minska våra utsläpp. För fler förslag inom miljö- och klimatområdet hänvisar vi till våra separata kommittémotioner i miljö- och jordbruksutskottet. För mer inom transportområdet hänvisar vi till våra separata kommittémotioner i trafikutskottet. För mer inom närings-, industri- och energiområdet hänvisar vi till våra separata kommittémotioner i näringsutskottet.

Internationella satsningar för minskade utsläpp

Globala klimatnyttan av svensk export

En av Moderaternas grundprinciper i svensk klimatpolitik är att den ska bidra till att minska utsläppen globalt. Svensk industri fyller en viktig roll genom export av produkter med relativt låga utsläpp av koldioxid som tränger undan varor producerade med högre utsläpp i andra länder. Redan i dag bidrar svensk export till globala utsläppsminskningar. Men det saknas officiell statistik över den totala klimatnyttan som svensk export bidrar till. Moderaterna vill att utsläppen med hänsyn till exportens klimatnytta ska börja mätas och följas upp på samma sätt som Naturvårdsverket i dag mäter territoriella och konsumtionsbaserade utsläpp. På så sätt får vi bättre kunskap om hur svensk export bidrar till utsläppsminskningar globalt.

En ny studie genomförd av Svenskt Näringsliv med stöd av Vinnova visar att svenska företag tack vare sin export bidrog till att minska utsläppen med 26 miljoner ton koldioxid år 2018 genom att tränga undan smutsigare produktion i andra länder. Det motsvarar ungefär hälften av Sveriges totala utsläpp under ett år. För att kunna styra

mot successivt ökad klimatnytta vill Moderaterna att Sverige preciserar ett mål för exportens klimatnytta, till exempel inom ramen för Miljömålsberedningens arbete.

Globalt minimipris på koldioxidutsläpp

Moderaterna vill att Sverige ska ta initiativ till förhandlingar om ett globalt minimipris på koldioxidutsläpp inför klimatmötet i Glasgow och kommande klimattoppmöten därefter. Om en överenskommelse om ett gemensamt golv inte kan nås behöver länderna åtminstone enas om att alla länder ska sätta ett pris på utsläpp i någon form. Det finns ett starkt vetenskapligt stöd för ett globalt minimipris på utsläpp. FN:s klimatpanel lyfter fram det som ett av de viktigaste verktygen för att minska utsläppen och nå målet i Parisavtalet. Beräkningar från Internationella energimyndigheten, IEA, visar att ett pris på en krona per kilo koldioxid skulle räcka för att halvera utsläppen till 2050. Förslaget har också lyfts av en rad tunga svenska ekonomer och klimatforskare i en färsk rapport från SNS Konjunkturinstitutet.

Trots detta har bara ett 30-tal länder och delstater infört någon typ av beskattning av koldioxidutsläpp. I de flesta länder är det fortfarande helt eller nästan helt gratis att släppa ut koldioxid. Det är orimligt. Ett globalt minimipris på koldioxidutsläpp skulle ändra på detta och vara ett steg på väg mot principen att den som orsakar skador i miljön och på klimatet ska betala fullt ut för dessa. Det minskar också risken för att utsläpp flyttas mellan länder. Svenska företag slipper konkurrera med företag som inte behöver betala för sin klimatpåverkan.

Ett globalt minimipris på koldioxid skulle framförallt göra förbränningen av kol olönsam. Kolet står för nästan 30 procent av världens totala energitillförsel och enligt IEA förväntas kolförbrukningen öka med över 40 procent till 2040. Att få kolet att stanna i marken är en nyckel till att hejda klimatförändringarna. Inom EU har arbetet med att fasa ut kol redan börjat genom EU:s system för handel med utsläppsrätter, EU ETS, som sätter ett pris på utsläpp. Priset har ökat de senaste åren och gjort det olönsamt att elda kol. Förra året minskade användningen av kol med nästan 20 procent i Europa. Det har inte tidigare gjorts några seriösa försök att komma överens om ett pris på utsläpp under FN:s klimatkonferenser. Vi menar att det är hög tid nu. Lika självklart som att klimatministrarna deltar på klimattoppmöten borde det vara att finansministrarna gör det.

Minimipris på koldioxid i EU

Ett steg på vägen mot ett globalt pris på utsläpp av koldioxid är att sätta ett minimipris på koldioxid inom EU. Trots att koldioxidskatt är ett av de mest kostnadseffektiva verktygen för att minska utsläppen är det i dagsläget endast elva av EU:s medlemsländer som har en nationell koldioxidskatt, inom de sektorer som inte omfattas av EU:s utsläppshandelssystem.

Att införa ett minimipris på EU-nivå skulle i praktiken innebära en utjämning av konkurrensförutsättningarna inom EU. I dag har EU redan krav på minimiskatt på bland annat energi. Förslaget innebär alltså inte att EU ges beskattningsrätt. På EU-nivå ska det endast bestämmas vad själva prisgolvet ska vara. Det ska fortfarande vara möjligt för länder med redan högre koldioxidskatter att behålla dessa. Den svenska nivån på koldioxidskatten kommer alltså inte att påverkas av ett sådant beslut. Detta är ett steg på vägen till att få på plats ett globalt minimipris på koldioxid.

Höjda ambitioner inom Parisavtalet

Målet med klimatpolitiken, både för svenskt och för europeiskt vidkommande, måste vara att sänka de globala utsläppen och bromsa den globala uppvärmningen. Åtgärder som minskar EU:s utsläpp med ökade globala utsläpp som följd, därför att företagen flyttar till länder med lägre miljökrav eller där använder sig av sämre miljöteknik, är aldrig önskvärda. Därför måste EU vara ledande i den globala omställningen och genomförandet av Parisavtalet. Men klimatambitioner kan inte uppnås av EU på egen hand. EU:s klimatdiplomati behöver bli mer offensiv. EU behöver verka för att flera länder, särskilt med stora och växande utsläpp, ökar sina ambitionsnivåer. Vid FN:s klimattoppmöte COP 26 i Storbritannien i slutet av året ska världens länder uppdatera sina klimatplaner. Då måste EU trycka på för att fler länder ska skärpa sitt åtagande.

Parisavtalet bygger på att parterna tar fram klimatplaner, som uppdateras vart femte år. Klimatplanerna är åtaganden som säger hur mycket parterna ska minska sina utsläpp. Klimatplanerna ska sammantaget leda till att målet i Parisavtalet nås. EU:s länder har ett gemensamt ambitiöst åtagande under Parisavtalet. Här skiljer sig EU från andra stora utsläppsländer som inte har tillnärmelsevis tillräckligt ambitiösa åtaganden: Kina som tillåts öka sina utsläpp till 2030, Indien som inte har något åtagande alls och USA som i praktiken stått utanför Parisavtalet. USA, Kina och Japan har aviserat att de ska höja sina ambitioner. Det är ingen garanti för att utsläppen faktiskt minskar. Men det är en bottenplatta att bygga vidare på. EU är en stormakt på klimatområdet och har hög trovärdighet i frågan. EU behöver använda sitt inflytande och sin trovärdighet för att verka för att fler länder skärper sina åtaganden i Parisavtalet genom att uppdatera sina klimatplaner.

Internationella klimatinvesteringar

I samband med COP 26 är det viktigt att det kommer på plats ett fungerande ramverk för internationellt samarbete och klimatinvesteringar i Parisavtalets artikel 6, som ersätter regelverket i Kyotoprotokollet, inte minst Clean Development Mechanism (CDM). CDM är ett av de mest kostnadseffektiva verktygen inom klimatpolitiken och bidrar till snabbt minskade utsläpp, ekonomisk utveckling och tekniköverföring i och till fattigare länder. CDM möjliggör för industriländer att investera i projekt för att minska utsläppen i andra delar av världen och att antingen avräkna de uppnådda utsläppsminskningarna mot de egna klimatmålen eller använda investeringarna som ett slags klimatbistånd. Investeringarna måste följa ett uppsatt regelverk och utsläppen verifieras av FN för att säkerställa additionalitet och undvika dubbelräkning.

Sverige har alltsedan början av 2000-talet använt klimatinvesteringar för att åstadkomma stora och långsiktigt hållbara utsläppsminskningar över hela världen. Hittills har Sverige inte räknat av utsläppsminskningarna mot det nationella klimatmålet. Men för att nå klimatmålet till 2045 och dessförinnan etappmålet till 2030 är det tillåtet att tillgodoräkna sig internationella klimatinvesteringar. I betänkandet ”Vägen till en klimatpositiv framtid” föreslår Klimatpolitiska vägvalsutredningen att Sverige redan nu ska inrätta ett program för att genomföra internationella klimatinvesteringar i syfte att åstadkomma verifierade utsläppsminskningar i andra länder inom ramen för Parisavtalet.

Klimatbistånd

Globala problem kräver globala lösningar och internationellt samarbete. Fortfarande dominerar världens energitillförsel av fossila bränslen, som står för över 80 procent av användningen. Moderaterna vill nu trappa upp stödet internationellt för att de fossila bränslena ska stanna i marken. Det är en förutsättning för att hålla uppvärmningen under två grader i linje med Parisavtalet. Sverige är en av världens största biståndsgivare per capita. Men vi lägger en relativt liten andel på klimatbistånd, som syftar till att minska utsläppen av växthusgaser. Moderaterna vill att biståndspolitikerna i högre utsträckning än i dag ska användas till insatser för att långsiktigt minska utsläppen av växthusgaser genom att minska beroendet av fossil energi.

Fattigare länder drabbas ofta hårdare av klimatförändringarna än rika länder. Men det finns en uppenbar risk att fattigare länder inte har resurser eller förmågan att prioritera klimatpolitiken. Många gånger har fattigare länder i Parisavtalet dessutom villkorat sina egna åtgärder med stöd från rikare länder. Sverige har därför ett ansvar för att hjälpa fattigare länder att ställa om sina samhällen samtidigt som de tillåts att göra samma välbefinnande som Sverige en gång i tiden gjorde.

EU är världens största biståndsgivare och ger över 50 miljarder euro om året i bistånd för att motverka fattigdom och skynda på den globala utvecklingen. Sverige bör använda sin trovärdighet i biståndsfrågor för att säkerställa att klimatbistånd prioriteras i den gemensamma biståndspolitikerna.

Skuldavskrivning utifrån klimatperspektiv

Det krävs nya incitament för fler länder att göra sin del av den globala omställningen. För att ytterligare öka takten i fattigare länders klimatarbete och prissättning kan skuldavskrivning genom Internationella valutafonden, IMF, vara ett verktyg. Detta är en fråga som bland annat adresserats av Bidenadministrationen i USA och som även Sverige bör överväga. För ett land som vidtar verkningfulla åtgärder för att långsiktigt minska utsläppen kan skuldavskrivning övervägas.

Genom att skriva av länders skuld frigörs kapital inom länderna som kan användas direkt till fattigdomsbekämpning, ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling. Skuldavskrivning ska inte göras lättvindigt, men det är en effektiv metod för att möjliggöra ett mer gynnsamt ekonomiskt klimat i de fattigaste länderna och inte göra dem beroende av att andra länder gör investeringar i deras länder som skapar inlåsnings effekter i energisektorn, likt Kina gjort i flera afrikanska länder. Dessa skuldavskrivningar måste alltid villkoras med att landet i fråga inte genomför andra investeringar i fossil energi.

Nya tekniker för industrins omställning och konkurrenskraft

Stärk Industrilivet

Det pågår ett omfattande arbete inom industrin för att minska utsläppen. Det manifesteras bland annat genom de många färdplaner för fossilfrihet som branscher har presenterat. Moderaterna vill hjälpa industrin att utveckla nya, innovativa klimat-

reformer som bidrar till ökad konkurrenskraft och minskade utsläpp i Sverige och visar vägen i det globala hållbarhetsarbetet.

Genom nationella krav och krav på EU-nivå, framförallt EU:s system för handel med utsläppsrätter, ställs det höga krav på industrin att snabbt minska sina utsläpp. För att företagen ska klara av omställningen utan att tappa i konkurrenskraft behöver staten ta ett ansvar för att ge företagen bra förutsättningar. Industriklivet stöttar forsknings- och innovationsprojekt för nya utsläppssnåla tekniker i industrin. Moderaterna anser att Industriklivet är ett viktigt verktyg för att långsiktigt stödja och skapa förutsättningar för industrins omställning. Moderaterna vill därför behålla och vidareutveckla stödet.

Behåll och utveckla Fossilfritt Sverige

Fossilfritt Sverige samlar en mängd aktörer – företag, organisationer och lärosäten – som står bakom deklARATIONEN att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland. Samarbetet är mycket uppskattat och har levererat färdplaner för att åstadkomma fossilfrihet inom fler än tjugo sektorer. Det har blivit ett sammanhållande nav för näringslivets omställning. Fossilfritt Sveriges uppdrag löper fram till 2024.

Moderaterna vill behålla och vidareutveckla Fossilfritt Sveriges arbete med att hålla samman näringslivets klimatomställning. I synnerhet ser vi vikten av att rikta Fossilfritt Sveriges arbete mot områden som är särskilt viktiga för omställningen, till exempel elektrifieringen.

CCS och bio-CCS

För att minska utsläppen och nå våra klimatmål är även koldioxidavskiljning och lagring en del av lösningen. FN:s klimatpanels (IPCC) kalkyler bygger på att CCS blir en gångbar lösning. Utöver CCS och CCU förväntas även bio-CCS, negativa utsläpp, bli ett viktigt verktyg. Biomassa som förbränns för energjändamål kan i princip betraktas som koldioxidneutral, eftersom det kol som frigörs till atmosfären vid förbränning tidigare har tagits upp från luften och i motsvarande mån minskat koncentrationen av koldioxid. Om koldioxiden från exempelvis kraftproduktionen i sin tur fixeras och lagras via CCS-teknik kan man under vissa förutsättningar räkna med att mer kol försvinner från atmosfären än vad som tillförs.

CCS och bio-CCS behövs för att Sverige ska bli klimatneutralt 2045 och därefter åstadkomma negativa utsläpp. SNS Konjunkturråd har beräknat potentialen i CCS och konstaterar att nästan hälften av Sveriges koldioxidutsläpp kan tas bort om CCS och bio-CCS införs på de 27 svenska industrianläggningar som har störst utsläpp av fossil och biogen koldioxid. FN:s klimatpanel utgår i sina kalkyler för att uppnå Parisavtalets mål från att CCS och bio-CCS blir gångbara lösningar. Även EU-kommissionen förlitar sig i sina prognoser på CCS och bio-CCS för att EU ska bli klimatneutralt till 2050.

CCS-tekniken är mogen att skala upp och industrin är redo. Men incitamenten att tillämpa CCS på svenska punktutsläpp är för låga i dagsläget, trots att potentialen är stor. Det är inte troligt att åtgärderna kommer att drivas fram av de styrmedel som finns i dag, där prissättningen av fossila utsläpp styrs av EU ETS och biogena utsläpp inte prissätts alls. Det behövs således ekonomiska styrmedel tillsammans med regelförändringar för att CCS ska kunna tillämpas. Regeringen har gjort en liten halvhjärtad satsning på bio-CCS. Moderaterna vill mer och därmed utveckla systemet för att inkludera CCS också, inte bara bio-CCS.

Utöver det vill Moderaterna i anslutning till revideringen av EU:s system för handel med utsläppsrätter att systemet ska anpassas till CCS och bio-CCS för att på så sätt skapa ytterligare incitament för företagen att satsa på tekniken.

Förenklade miljö tillståndsprocesser för industrin

Ett av de främsta problem som svenska företag i dag möter är långa och krångliga tillståndsprocesser för att få ett miljö tillstånd. Det kan röra sig om väntetider upp emot tio år för vissa verksamheter. Processen präglas också av ett osäkert utfall av ärendet. Långa handläggningstider och en utpräglad ovisshet riskerar att medföra höga kostnader för näringslivet och riskera att Sverige blir mindre attraktivt för viktiga investeringar. Det slår direkt mot Sveriges tillväxt och långsiktiga konkurrenskraft. Problemen med miljö tillstånd är generella, oaktat vilken bransch det rör sig om. För elnätsinvesteringar tar det vanligen över tio år från investeringsbeslut tills att kabeln kopplas in på elnätet.

I ett omskrivet fall med en ansökan om att öppna en ny gruva i Norrbotten har regeringen berett frågan om tillstånd i över fyra år utan att komma till skott. Nu senast ser vi fallet med Cementa som var på väg att revolutionera branschen med fossilfri produktion – nu hotas de av nedläggning. Det är uppenbart att något måste göras för att möjliggöra modernare tillståndsprocesser för att möjliggöra snabbare etableringar och investeringar i Sverige. Det krävs en generell översyn av den svenska lagstiftningen kopplat till miljö tillstånd. I ett sådant arbete är det rimligt att se över reglerna för prövning, att se på vilket sätt EU-regler kan ersätta nationella prövningar, att effektivisera domstolsprocesser liksom att se hur rätten till ändringstillstånd kan stärkas. Därutöver bör andra relevanta saker som kan bibehålla samma höga materiella miljökrav samtidigt som processtiderna minskar utredas.

Ändringstillstånd ska vara huvudregel i processer som rör miljöprövning. I miljöbalken finns en möjlighet att vid ändring av en miljöfarlig verksamhet begränsa ett tillstånd till att enbart avse ändringen, så kallat ändringstillstånd. Det tidigare tillståndet för verksamheten måste ha ett samband med den ändring som föreslås. Utvärderingar konstaterar att möjligheten till ändringstillstånd har medfört kortare handläggningstider sedan den infördes 2005. Regeln innebär däremot endast en möjlighet att begränsa ett tillstånd till att endast avse ändring. I praktiken kräver myndigheter ofta att hela verksamheten ska prövas vid en förändring.

Ett sätt att korta ledtiderna för miljö tillstånd är att färre ansökningar ska kräva miljökonsekvensbeskrivning (MKB) och individuell prövning. I miljöprövningsförordningen finns regler för prövning av olika typer av verksamheter. Verksamheter som kräver tillstånd är markerade som A- eller B-verksamheter. Tillstånd som kräver anmälan till kommunen är markerade som C-verksamheter. Vid anmälan av en C-verksamhet krävs som regel ingen miljökonsekvensbeskrivning. För att underlätta tillståndsprocesserna och korta ledtiderna bör det genomföras en översyn av miljöprövningsförordningen. Möjligheterna att identifiera fler typer av verksamheter som C-verksamheter bör ses över.

Vid prövning av industrianläggningar förekommer regleringar på såväl nationell som europeisk nivå. Ett stort antal industrianläggningar berörs av de så kallade industriutsläppsbestämmelserna. De kommer från industriutsläppsdirektivet (IED) som är implementerat i svensk lagstiftning. Direktivet ställer upp villkor om att bästa tillgängliga teknik ska användas och definierar vad den typen av teknik innebär. Samtidigt ställer svensk miljölagstiftning krav på att bästa möjliga teknik används.

Villkoren är i många fall närliggande. Denna dubbelreglering riskerar att byråkratisera tillståndprocesserna ytterligare. I stället bör det ses över om den svenska lagstiftningen istället kan utformas utifrån kriterierna i IED-direktivet, utan förändringar i svensk lagstiftning.

Den som fått ett tillstånd för sin verksamhet kan åläggas med tillståndsvillkor som verksamhetsutövaren är skyldig att följa. I takt med utvecklingen av ny miljöteknik och möjligheterna för tillståndspliktiga verksamheter att göra mindre klimatavtryck bör möjligheten att hålla nere omfattningen av tillståndsvillkor ses över.

Utvinn mer metaller och mineral för ny grön teknik

En ny gruv- och mineralstrategi

För att stärka gruv- och mineralnäringen och staka ut vägen framåt behöver en ny gruv- och mineralstrategi tas fram. Senast en strategi togs fram var 2013 och då var utgångsläget ett helt annat. Då var ambitionen att stärka och utveckla näringen för att öka konkurrenskraften i den svenska gruv- och mineralnäringen. Det har hänt mycket sedan dess. Inte minst när det kommer till den nyckelposition som näringen kommit att ha i klimatomställningen som vi befinner oss i nu.

Den nya strategin måste ha tydligt fokus på hur konkurrenskraften i den svenska gruv- och mineralnäringen ska stärkas och hur vi åter blir ett land som hamnar i topp i internationella gruvrankningar. Den bör också behandla frågor som rör allt från kompetensförsörjning och investeringsvillkor till forskning och innovation på området. En annan mycket viktig aspekt som strategin måste ta i beaktande är hur vi bättre kan nyttja den svenska gruv- och mineralnäringen i klimatomställningen. EU-kommissionen har särskilt pekat ut Sverige som ett land med stor potential att bidra med kritiska metaller och mineral som behövs för att säkra EU:s självförsörjningsgrad och bistå i klimatomställningen. I dag tas den potentialen inte tillvara i den utsträckning som faktiskt behövs. Därför bör den svenska gruv- och mineralnäringens förmåga att bidra till den europeiska och globala klimatomställningen med kritiska metaller och mineral lyftas särskilt.

Förbättrade tillståndprocesser för gruv- och mineralnäringen

Det främsta problemet för svensk gruv- och mineralnäring är tillståndprocesserna. Sedan nuvarande miljölagstiftning kom på plats har ingen ny gruva getts tillstånd att öppna i Sverige som har prövats enligt denna lagstiftning. För gruvföretagen är det en process som är lång, krånglig och oförutsägbar. Ett exempel är tidigare nämnda järnmalmprojektet Kallak som väntat över åtta år på att få tillstånd för sin verksamhet. Likaså koppargruvan Laver fick vänta flera år på att få tillstånd – dagen innan julafton 2020 meddelade regeringen att de nekades tillstånd på tvivelaktiga grunder. Företaget Kaunis Iron ville utöka sin gruvdrift i Pajala men nekades tillstånd för att underlaget inte ansågs vara tillräckligt – utredningen som låg till grund för tillståndet var 8 000 sidor lång och hade kostat företaget 50 miljoner. Detta är bara ett fåtal exempel som tydligt belyser problematiken i tillståndprocessen för gruv- och mineralnäringen.

Riksdagen har tidigare beslutat om ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med konkreta förslag i syfte att korta handläggningstiderna för gruvärenden. Regeringen har valt att inte agera. Däremot har regeringen valt att ändra prövningsordningen för gruvnäringens tillståndprocess vilket avsevärt försvårat för gruvnäringen att få tillstånd. Moderaterna tog därför i början av 2021 initiativ till att regeringen måste återgå till tidigare praxis, där Natura 2000-tillstånd ska föregås av bearbetningskoncession i enlighet med minerallagen. Initiativet blev ett tillkännagivande i riksdagen.

Regeringens senfärdighet, eller ovilja, att agera för att korta handläggningstiderna har negativa effekter för Sverige som en framstående gruvnation. Det har gjort att färre är beredda att investera och prospektera i Sverige. Sverige är på väg att missa chansen att nyttja den svenska gruvnäringen i omställningen till fossilfritt. Frågan är så pass viktig att riksdagen bör formulera ett nytt beslut på samma område. Moderaterna anser att regeringen senast den 30 juni 2022 ska återkomma med konkreta förslag på förenklade tillståndprocesser och kortare handläggningstider för gruv- och mineralnäringen. Moderaterna är också beredda att se över svensk miljölagstiftning och sätta till mer resurser för att möjliggöra den förändring som krävs för att förenkla tillståndprocesserna och korta handläggningstiderna utan att för den delen tumma på miljökraven.

Stärk minerallagen

Till skillnad från andra industrier kan inte gruv- och mineralnäringen välja var de ska placera sin verksamhet. Brytningen av metaller och mineral måste ske där fyndigheterna existerar. För att ändå nyttja den potential Sverige har när det kommer till att utvinna viktiga metaller och mineral infördes därför minerallagen. Den ger tillstånd att undersöka eller bryta metaller och mineral oavsett vem som äger marken. På allt senare år ser vi hur minerallagen har försvagats, bland annat genom att regeringen ändrat praxis i prövningsordningen för gruvnäringen att få tillstånd. I kombination med att återgå till praxis i prövningsordningen bör minerallagens position i miljö tillståndprocessen stärkas och förtydligas.

Bryt mer kritiska metaller och mineral

EU-kommissionen pekar särskilt ut Sverige som ett land som har mycket goda förutsättningar att möta den ökade efterfrågan av kritiska råmaterial för att säkra EU:s självförsörjningsgrad. Sverige har stora möjligheter att öka brytningen av metaller och mineral som är viktiga för klimatomställningen, som litium, koppar och grafīt. Det skulle gynna såväl svensk ekonomi och svenska arbetstillfällen som klimatet globalt, eftersom Sverige har högre hållbarhetskrav än förmodligen något annat land i världen. Det är dessutom en viktig självförsörjningsfråga där Sverige, EU och likasinnade länder behöver minska sitt beroende av import från länder med en annan långsiktig agenda än vår egen. Moderaterna vill därför att SGU ska göra en särskild kartläggning över denna typ av metaller och mineral. Arbetet bör ta sin utgångspunkt i det arbete som EU-kommissionen gjort kring kritiska råmaterial. Som nämndes tidigare bör även den nya gruv- och mineralstrategin svara på hur Sverige bättre kan ta tillvara de naturtillgångar vi har som kan användas i klimatomställningen.

Ta bort dubbelbeskattningen av deponier för gruvnäringen

En del av de metaller och mineral som behövs för produkter till klimatomställningen – till exempel batterier och vindkraftverk – kan utvinnas från deponier av restprodukter från bland annat gruvnäringen. Genom att utvinna dessa från deponier minskar behovet något av att bryta nya, vilket är bra ur hållbarhetssynpunkt. När man utvinnet metaller och mineral från restprodukter uppstår dock nya restprodukter, som då deponeras igen och så vidare.

Så som dagens deponiskatt är utformad drabbas dessa restprodukter – som nu saknar värde – på nytt av beskattning efter utvinningen. Det innebär att det ofta är billigare att utvinna nya råvaror ur naturen än att återvinna dem från avfallsflöden. Det gör att naturens resurser används ineffektivt. Moderaterna vill därför att dubbelbeskattningen av deponier tas bort för att uppmuntra utvinning av material från gamla deponier. För att göra detta måste både deponiskatten och avfallsförbränningskatten ses över.

Rena vägtransporter

Laddstolpar i hela landet

Klimatpolitiska rådet konstaterar att elektrifiering är en av nycklarna för att minska utsläppen från transportsektorn och nå klimatmålen. Antalet sålda elbilar och elhybrider ökar mycket snabbt i Sverige, om än från låga nivåer.

EU har kommit överens om tuffa utsläppskrav på bilar, som ger fordonstillverkarna tydliga incitament att sälja bilar med låga eller inga utsläpp. EU ska också ställa krav på utbygganden av laddinfrastruktur. Under en övergångsperiod kommer det dock att behövas nationella insatser för att öka laddmöjligheterna som är kritiska för att öka mängden elbilar i Sverige. Det är grundläggande att det finns publik laddinfrastruktur i hela landet. I dag finns det stora områden – så kallade vita fläckar – i Sverige där det inte finns en enda publik laddstation inom en radie på åtminstone tio mil. För att elbilar ska kunna konkurrera med bilar med förbränningsmotor måste det på sikt finnas lika bra möjligheter att ladda bilen som att tanka den.

Riksrevisionen konstaterar att offentligt stöd till laddstationer i vissa fall är motiverat, men att det bör avgränsas och ges utifrån identifierade marknadsmisslyckanden. Stöd till spridning av publika laddstationer i syfte att bygga upp nätverk av laddstationer beskrivs som motiverat. Moderaterna vill därför införa ett teknikneutralt stöd – det ska också kunna användas för till exempel vätgasstationer – till utbyggnad av laddstolpar och annan infrastruktur för elektrifierade vägtransporter i hela landet.

Elektrifiering av tunga transporter

Omställningen av tunga transporter har inte kommit lika långt som personbilarnas omställning. Däremot krävs det, precis som för personbilarna, olika tekniker för att minska utsläppen: biobränslen, el och vätgas men också satsningar på mer energieffektiva fordon.

De stora lastbilstillverkarna producerar lastbilar som med hjälp av olika tekniker drivs på el. Redan i dag kan tunga lastbilar köras upp till 30 mil. Men för att tekniken

ska komma till användning måste det finnas ett nätverk av laddstationer för lastbilarna. Också vätagasen förväntas spela en stor roll på längre sträckor, och flera lastbilstillverkare utvecklar just nu tekniken för användning i stor skala. Moderaterna vill att tank- och laddinfrastrukturstödet för tunga transporter ska vara teknikneutralt och kunna omfatta till exempel tankstationer för vätagaslastbilar.

Grönt bränslestöd

För att minska beroendet av fossil energi spelar, utöver elektrifiering, biobränslen en stor roll för omställningen. Nästan hela den svenska bilparken har någon form av förbränningsmotor, liksom en majoritet av alla bilar som fortfarande säljs. I Sverige har en bil en medellivslängd på 18 år. Man kan på goda grunder anta att det kommer att rulla bilar med förbränningsmotor på vägarna under en överskådlig framtid. Det lär också att dröja innan tunga transporter, flygplan och arbetsmaskiner kan drivas helt på el. Med den vetskapen behöver vi styrmedel som ger minskade utsläpp från förbränningsmotorerna.

Hållbara biobränslen kan spela en viktig roll för att minska utsläppen. Det viktigaste styrmedlet för att öka användning av biobränslen i Sverige är reduktionsplikten. Klimatpolitiska rådet påpekar att reduktionsplikten är en åtgärd som gör stor skillnad för att minska utsläppen. Moderaterna vill se förutsägbara regler för reduktionsplikten, med regelbundna kontrollstationer, som bidrar till att utsläppen minskar så kostnadseffektivt som möjligt.

Det behövs ett helhetsgrepp om biobränslen, som förutom användningen även inkluderar produktionen. Det är viktigt med hållbarhetskrav och krav på spårbarhet, så att bränslebytet inte leder till att det svenska klimatmålet nås med följderna att utsläppen från sämre reglerade sektorer i andra länder ökar.

Sverige har goda möjligheter att producera hållbara biodrivmedel från grödor och restprodukter från träd och avfall. Men vi importerar lejonparten av de biodrivmedel som används. Kostnaderna för att utveckla och producera biobränslen och vätagas i Sverige är generellt sett högre än för fossila bränslen och motsvarande importerade produkter. Tekniken behöver utvecklas ytterligare för att stå sig i konkurrensen. För att få igång en storskalig inhemsk produktion satsar Moderaterna på stöd till forskning, utveckling och investeringar i hållbara biobränslen och vätagas. Stödet kan fungera utifrån samma principer som Industriklivet, som riktar sig till företag som forskar, utvecklar och investerar i nya utsläppssnåla tekniker i industrin men i stället rikta sig till företag som utvecklar nya hållbara biobränslen och vätagas.

Skärpta utsläppskrav för nyproducerade personbilar på EU-nivå

Sverige är för litet för att sätta globala produktstandarder. Det kan däremot EU göra. EU:s regler för utsläppskrav på nyproducerade bilar är ett kraftfullt verktyg för att minska utsläppen från fordonsflottan och driva fram teknisk utveckling och innovation. EU har skärpt sina klimatmål till 2030 och 2050. Det innebär att klimatlagstiftningen behöver anpassas till de nya målen. När regelverket för utsläppskraven på bilar ses över bör Moderaterna verka för att det skräps. Parallellt med detta måste EU stimulera utbygganden av laddinfrastrukturen inom hela unionen. Utsläppskraven på tunga transporter regleras precis som personbilarnas genom EU-lagstiftning. När den lag-

stiftningen revideras om ett par år bör Moderaterna även där driva på för att utsläppskraven ska skärps.

Skrotningspremie

Det är tydligt att det behövs fler verktyg för att minska utsläppen från bilen, och ett sådant är införandet av en skrotningspremie. Många av nuvarande förslag är inriktade på att öka andelen bilar med låga eller inga utsläpp i den svenska bilparken. En lika viktig uppgift är att bli av med de lite äldre bilarna, eftersom deras utsläpp vid körning är betydligt högre än utsläppen från nya bilar. Sedan 2005 har de genomsnittliga utsläppen minskat med 28 procent för bensinbilar och 26 procent för dieslbilar. Jämfört med ännu äldre bilar har utsläppen minskat ytterligare. De äldre bilarna försvinner inte, utan den svenska bilparken blir allt äldre. År 1990 var en genomsnittlig bil drygt sju år gammal, år 2019 var den tio år gammal.

Ett sätt som bevisat fungerar för att fasa ut lite äldre bilar är att införa en skrotningspremie. Bland annat Norge har tidigare infört en skrotningspremie, med resultat att antalet skrotade bilar ökade med över 200 procent. Moderaterna vill därför att regeringen inför en skrotningspremie för bilar som är äldre än femton år, i syfte att minska utsläppen från personbilarna som rullar på vägarna. För att få ta del av skrotningspremiens ska bilen ha varit registrerad i Sverige under föregående år. Detta för att undvika en situation där man importerar skrotbilar eller får betalt för att skrota redan avställda bilar.

Värna befintlig kärnkraft i Sverige

Ändra det energipolitiska målet till 100 procent fossilfritt

Sveriges befintliga energimål talar om 100 procent förnybar elproduktion till år 2040. Detta mål i sig förbjuder inte kärnkraft men har kommit att tolkas så av beslutsfattare, myndigheter och branschen. Regeringen har inte gjort nödvändiga förtydliganden angående målet och myndigheter har gjort feltolkningar av målets ursprungliga formulering. Det viktigaste framåt måste vara fokus på fossilfrihet. Moderaterna vill därför ändra målet till ett 100 procent fossilfritt elsystem till 2040. Ett fossilfritt elsystem är avgörande för näringslivets konkurrenskraft och för att minska utsläppen. Ska vi klara av att leverera den stora mängd el som krävs för att nå klimatmålen måste alla kraftslag vara en del av det svenska elsystemet i framtiden – alltifrån kärnkraft och vattenkraft till vindkraft och solkraft.

Utred elmarknadens utformning

På dagens elmarknad får producenter betalt för mängden el de levererar. För att industrier och konsumenterna ska kunna få tillräckligt med el av god kvalitet behöver elsystemet också en rad stödtjänster. Flera av dessa stödtjänster finns inbyggda i baskraft som kärnkraftverk och vattenkraftverk. En kraftig tillväxt av förnybar, väderberoende elproduktion tillsammans med ökad integrering av elmarknader har lett till en

situation där det inte är givet att det är lönsamt att investera i viktig baskraft. Det ökar risken för att det inte skall finnas tillräckligt med kapacitet för att hantera toppar i elförbrukning och för att elsystemet ska bli mindre stabilt.

I dag är de systemtjänster som kraftproducenterna levererar i allt väsentligt gratis och sker främst genom stora anläggningar. Men med en ökad andel småskalig produktion finns det en ökad risk att kvaliteten på el sjunker. Elmarknadens utformning måste utredas. I dag betalar marknaden för energi, men det finns inga incitament att tillhandahålla kvalitet eller effekt, det vill säga tillräckligt med energi vid ett givet ögonblick. Ett elsystem där man betalar för dessa egenskaper skulle bli mer robust. Planerbara kraftslag som kärnkraft och vattenkraft skulle få ersättning för sin viktiga funktion i elsystemet. Att leveranssäkerhet premieras är normalt på många marknader, utgör inte någon subvention och innebär inte att marknadsmekanismerna sätts ur spel.

Värna befintlig kärnkraft i Sverige

Kärnkraften är avgörande för att vi ska klara vår elförsörjning och möjliggöra för omställningen av vår industri och våra transporter. Kärnkraften är ett av de fossila kraftslag som kan producera el utan skadliga utsläpp när som helst på dagen oberoende av vädret. Det är värt att värna. Kärnkraften och andra planerbara kraftslag, så som vattenkraft och fjärr- och kraftvärme, spelar också en ovärderlig roll i att skapa stabilitet i elsystemet. Tyvärr har vi en regering som gör allt för att sätta käppar i hjulet för kärnkraften. Därför måste prioriteterna i ett första skede vara att värna den befintliga kärnkraften i Sverige. Alla ekonomiskt meningsfulla livstidsförlängningar måste göras. En oberoende bedömning av de ekonomiska förutsättningarna att driva befintliga reaktorer vidare bör genomföras.

Ta beslut om förvaring av använt kärnbränsle

Sedermera har regeringen fattat ett djupt oansvarigt beslut när det kommer till frågan om slutförvar av använt kärnbränsle. Istället för att göra det nödvändiga och godkänna slutförvaring av kärnavfallet valde regeringen att dela upp ansökan och endast godkänna mellanlagret. Det är en skenmanöver, som skjuter problemet på framtiden. Någonstans måste kärnavfall förvaras, men Miljöpartiet vägrar och Socialdemokraterna anpassar sig efter deras vilja för att inte äventyra regeringsmakten. För Sverige är detta väldigt dåligt. Inte minst att regeringen gick emot tunga remissinstanser som sa att det är svårt, om inte omöjligt, att dela upp ansökan eftersom det skapas stor juridisk osäkerhet. Risken är nu överhängande att den delade ansökan inte går igenom den fortsatta processen. Blir ansökan om mellanlagret nekad tillstånd står vi inför en helt akut situation för landets elförsörjning. Finns inget förvar för kärnavfall, måste kärnkraftverken läggas ned. Vattenfall har varit tydliga på den punkten.

Möjliggör nästa generations kärnkraft i Sverige

Satsa på nästa generations kärnkraft

Det bör också göras satsningar på nästa generations kärnkraft. Ny teknik kan göra elproduktionen mer effektiv, bland annat då avfall från dagens kärnkraft blir bränsle på nytt. Sverige måste ta fram en färdplan för nästa generations kärnkraft. Regeringen bör i det arbetet identifiera behov av forskning och demonstration, analysera hur Sverige kan arbeta tillsammans med andra länder för att främja utvecklingen av ny kärnkraft samt peka ut riktningen för utveckling och byggnation av ny kärnkraft i Sverige.

Utveckling av mindre reaktorer går snabbt framåt. Reaktorerna kan serietillverkas i fabrik och är stora nog för att försörja städer i Katrineholms storlek med el. De kan också leverera fjärrvärme eller producera vätgas. Sverige måste delta i utvecklingen och anpassa regelverket för att möjliggöra den här typen av reaktorer. Vi kan inte ha en lagstiftning som hindrar oss från att dra nytta av de nya möjligheterna. Bland annat vill Moderaterna att det skapas förutsättningar för Vattenfall att utveckla SMR-teknologi i Sverige, likt de gör i dag i Estland.

För att möjliggöra nästa generations kärnkraft måste en hel del grundläggande saker ses över för att utveckla små modulära reaktorer. Moderaterna vill ta bort förbudet i miljöbalken mot att driva fler än tio reaktorer i Sverige. Miljöbalken bör även ändras så att den tillåter byggnation av reaktorer på fler platser än de tre befintliga kärnkraftverken.

Vidare bör Sverige inleda ett samarbete med andra kärnkraftsnationer om utvecklandet av små modulära reaktorer. På så vis skapar vi en arena för utbyte av erfarenheter och kan skapa en enhetlighet i projekten som gör det lättare att arbeta med bland annat säkerhetsfrågor. Det innebär också en möjlighet att bygga och underhålla reaktorerna på ett mer kostnadseffektivt sätt då det skapas en större efterfrågan för liknande material och produkter – det skapas en marknad helt enkelt.

Ta vara på skogens möjligheter

Nyttja klimatnyttan hos skogen

Skogen har en central roll i den gröna omställningen och är en av nyckeldelarna för att bryta vårt fossilberoende. Skogsråvara kapslar in koldioxid och genom substitution ersätts fossilbaserade produkter och energi med fossilfria alternativ från skogsnäringen. I praktiken sker substitution när trävaror ersätter betong i byggnadskonstruktioner, när träförpackningar ersätter förpackningar i plast eller när biobaserad energi används i stället för olja i bränslen och drivmedel. Betydelsen av substitution uppmärksammas bland annat i förra årets rapport från FN:s klimatpanel, när den diskuterar hur temperaturökningen ska hållas till 1,5 grader. En förutsättning för detta är dock att skogen kan brukas effektivt och hållbart.

Få andra branscher kräver sådan långsiktighet som skogsindustrin. Skogsägaren, och kommande generationer, måste kunna räkna med att få skörda frukterna av sitt arbete. Genom att skapa förutsättningar för ökad tillväxt och ökad produktion i de svenska skogarna underlättas omställningen till ett mer hållbart samhälle. En brukad skog växer

snabbare än en skog som inte brukas och kan därför lagra mer koldioxid. När träden avverkas och används som träprodukter fortsätter de att binda kol under hela sin livslängd. Slutligen kan produkterna användas till energiproduktion.

Skogen och produkter från skogen, vilka i många fall ersätter fossilbaserade motsvarigheter, binder cirka 55 miljoner ton koldioxid varje år. Det är mer än Sveriges totala utsläpp förra året. Mycket av produkterna går dessutom på export och bidrar till att sänka utsläppen utomlands. Sverige har stora möjligheter att dra större nytta av skogen i klimatomställningen, inte minst genom att öka den inhemska produktionen av hållbara biobränslen. Trots att Sverige till två tredjedelar är täckt av skog importerar vi cirka 85 procent av vårt biodrivmedel. Moderaterna vill därför verka för att öka användningen och produktionen av inhemska biodrivmedel.

Öka tillväxten och produktionen i skogen

Det ställs hela tiden nya krav på att mer skogsmark ska undantas från produktion. I regeringens skogsutredning föreslås det att skogsområden på över 500 000 hektar, en yta motsvarande Västmanland, ska skyddas. Sedan den rödgröna regeringen tillträdde år 2014 har över 1 000 nya naturreservat inrättats eller utvidgats.

Kraven på att mer och mer skogsmark ska tas ur produktion, trots att mer än en fjärdedel av skogsmarken inte brukas, är oförenliga med omställningen till ett fossilfritt samhälle där ett aktivt och hållbart skogsbruk bidrar med produkter som ersätter fossila produkter, till exempel cement vid husbyggen och fossila bränslen i fordon.

Forskning från SLU visar att vi tvärtom behöver öka tillväxten och produktionen i skogen för att dra större nytta av den i klimatomställningen. I dag skördas i princip hela den tillgängliga tillväxten i skogen. Det betyder att om vi ska göra mer av någon skogsprodukt måste vi göra mindre av någon annan, eller så måste skogens tillväxt öka så att skogen räcker till mer.

Den ökade efterfrågan måste tillåtas vara mer styrande för den svenska skogspolitiken. Produktionskraven som ställs på skogen är stora och politiken får inte utformas på ett sätt som gör det omöjligt att leva upp till dessa. Vi anser att den totala arealen mark som ska undantas från produktion inte ska öka. När nya områden tas ur produktion för att skydda höga naturvärden, bör utgångspunkten vara att i motsvarande omfattning börja bruka områden med relativt lägre naturvärden som tidigare skyddats.

Tillväxten i de områden som brukas måste också förbättras. Skogsstyrelsen har utvecklat en mängd förslag som bör sättas i verket. Det handlar om skogsträdsförädling, skogsskötsel i form av plantering, röjning och gallring samt insatser för att minska skadorna från till exempel skadeinsekter och klövvilt.

Stärk äganderätten

Fundamentet för ett långsiktigt hållbart skogsbruk utgörs av äganderätten. Samtidigt ger markägare och företagare inom de gröna näringarna i växande omfattning uttryck för en oro över att äganderätten håller på att urholkas genom flera förslag som nuvarande regering lagt fram.

Det hållbara aktiva skogsbruket är en förutsättning för att Sverige ska kunna fortsätta övergången till en cirkulär bioekonomi med värnandet om höga naturvärden och

biologisk mångfald. Moderaterna vill stärka enskilda skogsägares rätt att bruka skogen. Vi vill därför tillsätta en äganderättsutredning för de gröna näringarna.

Bevara det svenska självbestämmandet över skogen

Vare sig det gäller skogsstrategin, hur växthusgasutsläpp från markanvändning räknas, biodiversitet eller vilka investeringar som ska räknas som hållbara är det viktigt att Sverige inom EU verkar för att skogsrika länders perspektiv på frågorna hörs och tas hänsyn till.

Moderaterna vill därför att de svenska insatserna i dessa frågor inom EU stärks, och att basen för detta arbete ska vara att försvara det framgångsrika svenska skogsbruket och det svenska självbestämmandet över skogen. Skogens bidrag till såväl exporten som klimatomställningen måste värnas.

Ulf Kristersson (M)

Tobias Billström (M)

Jessika Roswall (M)

Hans Wallmark (M)

Karin Enström (M)

Elisabeth Svantesson (M)

Lars Hjälmered (M)

Sten Bergheden (M)

Johan Forssell (M)

Camilla Waltersson Grönvall (M)

Mats Green (M)

Mattias Karlsson i Luleå (M)

Maria Malmer Stenergard (M)